

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 18 kwietnia 2017 roku, sygn. akt IX W 257/17 D. Ż. został uznany za winnego tego, że

1. w dniu 11 lutego 2017 roku ok. godz. 10.20 w G. na ul. (...) na drodze publicznej kierując samochodem osobowym marki F. (...) o nr rej. (...) nie korzystał z pasów bezpieczeństwa, w które samochód był wyposażony, tj. o popełnienie wykroczenia z art. 97 kw

2. w dniu 11 lutego 2017 roku ok. godziny 10.20 w G. na ul. (...) na drodze publicznej kierował samochodem osobowym marki F. (...) o nr rej. (...), nie posiadając przy sobie wymaganego dokumentu stwierdzającego zawarcie umowy OC, tj. o popełnienia wykroczenia z art. 95 kw

i na mocy art. 97 kw w związku z art. 9 § 2 kw przy zastosowaniu art. 24 § 1 kw wymierzono obwinionemu łącznie karę grzywny w wysokości 300 złotych.

Na zasadzie art. 118 § 1 kpw i art. 3 ust.1 w zw. z art. 21 pkt 2 ustawy o opłatach w sprawach karnych zasądzono od obwinionego na rzecz Skarbu Państwa zryczałtowane wydatki w kwocie 100 zł i obciążono go opłatą w kwocie 30 złotych.

Apelację od tego wyroku wniósł obwiniony D. Ż. zarzucając:

1. obrazę prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 97 kw polegającą na bezpodstawnym przyjęciu, że wyczerpał swoim zachowaniem znamiona wykroczenia opisanego w tym przepisie, podczas gdy posiadał wystawione przez kompetentnego lekarza i będącego skutkiem rozpoznanego niego stanu zdrowia, zaświadczenie lekarskie zwalniające go od obowiązku używania pasów bezpieczeństwa podczas kierowania samochodem F. (...) nr rej. (...), a jedynie nie spełniało ono formalnych wymogów co nie oznacza, że swoim postępowaniem zmierzał do popełnienia zarzucanego wykroczenia;

2. obrazę prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 95 kw polegającą na bezpodstawnym przyjęciu, że wyczerpał swoim zachowaniem znamiona wykroczenia braku dokumentu stwierdzającego zawarcie umowy ubezpieczenia OC, podczas gdy posiada on takie ubezpieczenie, płaci regularnie składki tego ubezpieczenia, a jedynie jego wiek (80 lat), stan zdrowia spowodowały, że popadł w roztargnienie w czasie policyjnej kontroli i nie mógł w spokojnej atmosferze odszukać go i przedstawić młodym, niecierpliwym funkcjonariuszom policji, którzy odjechali z miejsca czynności;

3. niewyjaśnienie wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy a w szczególności poprzez:

a) bezpodstawne niedopuszczenie z urzędu dowodu z przesłuchania lekarza wystawiającego zaświadczenie zwalniające z noszenia pasów bezpieczeństwa na okoliczność przyczyn, dla których odstąpił od wystawienia takiego zaświadczenia na właściwym formularzu,

b) niedokładne przesłuchanie obwinionego w charakterze strony na okoliczność jego stanu zdrowia, rozpoznania medycznego, długoletniej bezkolizyjnej jazdy, regularnego opłacania ubezpieczenia OC;

4. sprzeczność istotnych ustaleń sądu z treścią zebranego materiału polegającą na przyjęciu, że jest sprawcą zarzuconych mu wykroczeń, podczas gdy w rzeczywistości ich nie popełnił.

W oparciu o podniesione zarzuty obwiniony wniósł o:

1. uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, bądź

2. zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie obwinionego.

Sąd Okręgowy stwierdził, co następuje:

Wywiedziona apelacja zasługiwała na uwzględnienie w części dotyczącej przypisanego obwinionemu wykroczenia z art.97 kw, zaś w pozostałym zakresie nie mogła skutkować jego uniewinnieniem od popełnienia wykroczenia z art.95 kw. Mimo tego i w tym zakresie konieczna stała się zmiana wyroku w zakresie kary.

Skarżący w środku odwoławczym nie kwestionował ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd Rejonowy odnośnie przebiegu zdarzenia dotyczącego wykroczenia z art. 97 kw. Nie ulega wątpliwości, że dnia 11 lutego 2017 roku w G. D. Ż. nie korzystał z pasów bezpieczeństwa podczas jazdy pojazdem marki F. (...) o nr rej. (...). Prowadząc pojazd posiadał zaświadczenie lekarskie z dnia 30 lipca 2014 roku o przeciwwskazaniu do używania pasów bezpieczeństwa. Zaświadczenie zostało wydane przez uprawnionego lekarza i na moment jego wystawienia zwalniało obwinionego od obowiązku korzystania z pasów bezpieczeństwa podczas jazdy samochodem. Natomiast w późniejszym czasie, bo w maju 2015 roku nastąpiła zmiana przepisów i w załączniku do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 13 maja 2015 roku (Dz. U. z 2015 r. poz. 674) określono wzór zaświadczenia lekarskiego o przeciwwskazaniu do używania pasów bezpieczeństwa, gdzie nakazano wystawianie w/w zaświadczenia na konkretnym druku. Obwiniony nie wiedział o zmianie wymagań dotyczących wydawania w/w zaświadczenia. Z pewnością był przekonany, że jego zaświadczenie spełnia wymogi ustawowe. Warto zaznaczyć, że w toku sprawy D. Ż. ponownie zwrócił się do lekarza celem wydania zaświadczenia o przeciwwskazaniu do używania pasów bezpieczeństwa i zaświadczenie lekarz wystawił bez korzystania ze wzoru stanowiącego załącznik do w/w rozporządzenia – k. 18. Należało zatem uznać, że skoro kompetentny do wystawienia zaświadczenia lekarz nie był świadomy na jakim druku ma być wypisane owo zaświadczenie, tym bardziej obwiniony takiej wiedzy nie musiał posiadać.

Zgodnie z art. 5 kw wykroczenie można popełnić zarówno umyślnie, jak i nieumyślnie, chyba że ustawa przewiduje odpowiedzialność tylko za wykroczenie umyślne. W przypadku wykroczenia z art. 97 kw można je popełnić zarówno umyślnie, jak i nieumyślnie. Art. 6 kw w § 1 stanowi, że wykroczenie umyślne zachodzi wtedy, gdy sprawca ma zamiar popełnienia czynu zabronionego, to jest chce go popełnić albo przewidując możliwość jego popełnienia na to się godzi, natomiast w § 2, iż wykroczenie nieumyślne zachodzi, jeżeli sprawca nie mając zamiaru jego popełnienia, popełnia je jednak na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo że możliwość popełnienia tego czynu przewidywał albo mógł przewidzieć.

Sąd odwoławczy uznał, że w realiach sprawy obwinionemu nie można przypisać umyślności, jak i nieumyślności w czasie popełnienia czynu z art.97 kw. D. Ż. nie chciał popełnić czynu zabronionego i nie przewidywał również możliwości jego popełnienia. Nie sposób też przyjąć, że jeśli nie miał zamiaru popełnienia zarzucanego mu wykroczenia, to i tak można mu je przypisać, bo popełnił je na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo przewidywania lub możliwości przewidywania jego popełnienia. Obwiniony jest osobą starszą (rocznik 1937), schorowaną (m.in. ma niewydolność oddechową i chorobę serca), która z powodu swoich dolegliwości zwolniona jest z obowiązku jazdy w zapiętych pasach bezpieczeństwa. Posiadał zaświadczenie wydane przez lekarza, nie wiedząc jednak, że w wyniku zmiany przepisów musi być ono wystawione na konkretnym druku. W tych okolicznościach nie sposób do niego stosować kryteriów ostrożności w oparciu o wzorzec „przeciętnego” kierowcy. Również w zaistniałej sytuacji nie przewidywał możliwości popełnienia tego wykroczenia oraz nie mógł przewidzieć.

Zgodnie z art.1 § 1 kw nie popełnia wykroczenia sprawca czynu zabronionego, jeżeli nie można mu przypisać winy w czasie czynu. Dlatego obwinionego należało uniewinnić i w tym zakresie kosztami postępowania obciążyć Skarb Państwa. Sąd odwoławczy uznał również, co także stało się dodatkową podstawą do uniewinnienia obwinionego w zakresie wykroczenia z art.97 kw, że czyn D. Ż. nie był czynem społecznie szkodliwym (art.1 § 1 kw), a tylko w takim wypadku można mówić o odpowiedzialności za wykroczenie. Obwiniony spełniał wszystkie warunki do zwolnienia od obowiązku korzystania z pasów bezpieczeństwa (potwierdzone zaświadczeniami lekarskimi), a jedynie obciążało go to, że nie zareagował na zmianę przepisów i nie uzyskał zaświadczenia na odpowiednim druku.

Na marginesie dodać trzeba, że w sprawie nie było potrzeby przesłuchania lekarza wystawiającego zaświadczenia z 30 lipca 2014 roku i 14 marca 2017 roku. Chybiony okazał się też zarzut niedokładnego przesłuchania obwinionego.

Odnosząc się do wykroczenia z art. 95 kw skarżący w środku odwoławczym zakwestionował ustalenia faktyczne polegające na przyjęciu, że w dniu 11 lutego 2017 roku w G. kierował pojazdem marki F. (...) o nr rej. (...) nie posiadając przy sobie dokumentu stwierdzającego zawarcie umowy OC.

Sąd nie podzielił podnoszonych przez obwinionego twierdzeń odnośnie posiadania tego dokumentu. Na podstawie zeznań świadków Ł. M. i B. K. Sąd Rejonowy zasadnie ustalił, że kontrola trwała stosunkowo długo, ok. 15-20 minut. D. Ż. miał czas, aby spokojnie znaleźć wymagany dokument. Skoro nie przedstawił go w tym czasie, to oznacza, że rzeczywiście nie posiadał go przy sobie, zaś jego tłumaczenie, że po odjechaniu patrolu znalazł dowód zawarcia umowy OC nie przekonuje. Mając jednak na uwadze, że polisa była opłacona do 17 czerwca 2017 roku, zaś obwiniony nie był karany wcześniej za wykroczenie z art. 95 kw, Sąd Okręgowy uchylił rozstrzygnięcie o karze z punktu 1 i na podstawie art. 95 kw orzekł wobec obwinionego karę nagany, jako dolegliwość wystarczającą i adekwatną do popełnionego czynu.

Z tych wszystkich powodów Sąd odwoławczy od jednego z wykroczeń obwinionego uniewinnił, a za drugie orzekł karę nagany. Częściowe uniewinnienie wymagało korekty rozstrzygnięcia z punktu 2 zaskarżonego wyroku. Należało obwinionego obciążyć połową zryczałtowanych wydatków, czyli kwotą 50 złotych i uchylić opłatę. Zgodnie z art. 21 pkt 2 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 roku o opłatach w sprawach karnych przepisy ustawy stosuje się w postępowaniu o wykroczenie, przy czym opłata wynosi 30 złotych od kary aresztu lub kary ograniczenia wolności, zaś od grzywny zgodnie z regułą z art. 3 ust. 1 tejże ustawy. Ustawa nie przewiduje zatem opłaty od kary nagany.

Sąd odwoławczy na wniosek adw. I. L., obrońcy obwinionego ustanowionego w postępowaniu odwoławczym, zasądził kwotę 516,60 złotych tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów obrony obwinionego z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

Wobec uwzględnienia apelacji obwinionego co do jednego z dwóch zarzutów, Sąd Okręgowy obciążył obwinionego połową zryczałtowanych wydatków za postępowanie odwoławcze w kwocie 25 złotych, zaś w pozostałym zakresie, czyli odnośnie kosztów adwokackich, które nie wchodzą w skład ryczałtu, biorąc pod uwagę sytuację materialną i osobistą obwinionego (k.72-74), zwolnił go od ich uiszczenia, obciążając nimi Skarb Państwa.